

מסורת הש"ס

6 וי"ו ת"ל: 3) טוהי י: לקמן ק"ג (3) וחספת (פ"ה) וי"ן חוספת גינה טו: ד"ה אלה וכו' מ"ח ה"ה: (3) חוספת מ"ו: 4) וי"ו יומן וי"ה כ"א"ס קרקעין: 1) (לעיל ס"ה: 2) חוספת פ"ו:

תורה אור השלם

1. אם לא הדעי לך ה"פך בנשים צאי לך בעקבי הצאן רעי את גדיותך על משבנות הרעים: שרי הסורים א ה

הגהות הב"ה

(ה) ר"י ד"ה דפתי ל"ל קודם ד"ה דני:

מוסף רש"י

לפום גמלא שיחא. המשי לפי הנמל ויפשו קד: לפי סח הנמל מדין נמשאו ווסה י"ג: ודי שפוט: וזו מדינה שכן אילמיה שפוזי ז"ר, כל כסף מדינה חלה משפחה כסף ז"ר דלמדינה לעיל פלג מדינה פלג מדינה שהיא חלה משפחה כסף (לעיל ס"ה):

תוספות ר"ד

א"ר א קופה של כספים אמר ר"א לא נאמרו דברים הללו אלא בירושלים פירוש ששם היתה חקששות בכספים כיוצא בכו ר"א במנה הנישום א ר"א ככה הסתקבל שבה ראשונה או כל שבה ושבת חודש ראשון או כל חודש וחודש שיה ראשונה או כל שנה ושנה תיקן: א"ר בי"ו א"ר גמלים של עוביא אשה גובה פרנא מהם א"ר פני הני חתבי דבי מכסי אשה גובה פרנא מהן פ"י כחובתה שאנין אשה ננבית מטלטלי אלא ממקרקעי כיון שמדינת היה כאלו המטלטלים וברוב חרבי הם נפסאים כל אשה סבכא דעה עליהן כמו שמוסבין על הקרקע וגובה מהן: א"ר מריש היה אמינא הני ארנקי כמותא אשה גובה פרנא מהן מאי טעמא אסמכתיהו עלייהו כיון דהוי דרסקילי להו תסקי וכי משכחי ארעא זבני בהו אמנא שמע מינה אסכתא ארקעק היא פ"י הנישום הגובות כחובתן כשהיו מנבין להם מהנדי ארנקי הוי קנין בהו קרקע וכבר תיקנו הגאונים כשיביתו שחובת אשה ובי"ח גובין מטלטלין

מציאת האשה פרק ששי כתובות

סז.

עין משפט גר מצוה

יב א מ"י פ"ט מהל' חסות הלכה ז ע"ג ש"ג א"ר"ע סימן ק ע"ג ה: י"ב ב מ"י פ"כ שם ה' א (וי"ו ה' ה' מ) סג עשין מה טו"ש"ג שם סימן ט ע"ג ה: י"ד ג מ"י שם הלכה ג טו"ש"ג שם פ"כ ג: ב"ד ד מ"י פ"ח מהל' מתנות עניים הלכה טז פגן עשין קטב טו"ש"ג י"ד ע"ג ר"ע פ"ג ג: ב"ד ד מ"י שם הלכה טו פגן טו"ש"ג י"ד סימן רמ ע"ג ה:

לעני רש"י

פלא"א (פ"ל"ל"א) ריסי' (הב), פירו' (הב),

תוספות ר"ד

דיתמי דשביק אבהו: פתג' המשיא את בתו סתם לא יפחה לה מני זוז פסק להנסייה ערומה לא יאמר הבעל כשתבוא לביתי אספה [ארתה] בכסותי אלא מנסה ועודה בבית אביה וכן המשיא את היתומה לא יפחות לה מני זוז ואם יש בכיס מפרנסים אותה לפי כבודיה: אמר אבי ג' זוז פשיט פ"י חמשים זוז מדינה ממאי מוקמינן אהם ש"י בכיס מפרנסים אותה לפי כבודיה ואמר ר"א כ"ס וא"ר ארנקי של צדקה ואי ס"ד ג' זוז ממש אם יש בכיס כמה יתיבון לה אלא ש"ס ג' זוז פשיט, ת"ד יומן ויתומה שבאו להתפרנס מפרנסים [אותה] ל"כ את היתומה אה"כ מפרנסים היתום מפני שהאיש דרבי לחור ואין האשה דרבה לחור, ואי קשיא תנן ג' כס"ב הדריות האיש קודם לאשה לחיות ולהשב אבירה והאשה קודמת לאיש לכבוד ולהתיאה מביית השבירה ובמון ששניהם עומדים בקלקלה האיש קודם לאשה בכל מעשיו פ"י אשה קודמת לאיש לכבוד מפני שבית האשה מרובה משל האיש ללכת ערומה אבל למנוחת האיש קודם זה החיות והיכי תני הבא מפרנסים היתום לתור ולהתפרנס אם לא ניתן לו כס"ב של צדקה ויותר גדולה בשות האשה לתור מל"כ איש ומתני דרבה מ"ד כבודר או בספינה שאינו מוצא לתור ואם לא יפרנסו ימות החם האיש קודם

זהב הרי הוא בשווי. פירש ר"ח דכנלי וזכ מירי כגון זומים וטבעות וא"ת מאי קאמר לא כללים של זכב דלח פתחי הא כללים איירי וי"ל דהכי פירושו מאי לוח כללים דכפך דפתחי דהא זהב כיון שהיה לונשח חמדי זומים וטבעות אע"פ שאינם נפתחי דהא אשה רוצה להקטשט כהן להיות פוחתת חומש ומשני לא כללים של זכב דלח פתחי פירוש כגון כוסות וקערות של זהב דע"ג דכי משתמיש בהן פתחי כסף מיהו אגב ויקרס אין משתמשין בהן חמדי וזהנהו פשיטא שהם כשוויין דלח משתמשין בהם כולי האי דפתחי הכי נמי זומים וטבעות משום קישוט שלהן אגב רוצה לפחות ככליו מניעין ליה פ"י שעומד בכלומי ובשנינומו ולונו פוחת חומש ומסיק דהנהו פריכא פירוש ביימתי דהנהו פריכא איירי פ"י זהב שגור והכי קמיני שגור הרי זהב ככלים דהיינו כללים של זהב כמו שאמר רבי יוחנן אע"פ שהוא שגור כיון שאינו פוחת חסוד כללים:

ממלא

פוחת חסוד כללים: ממלא: ממואל: אלא ארישא. מדרבנן פריך: גמלים של עירבא אשה גובה פ"י בקונט' ריוח שלש שהם ככספים שמוסיף הבעל שלש וקשה לר"מ דה"ל למירמ הרי הן ככספים דקאמר רבי ינאי וגראה לו דנכמוזה איירי שהאשה גובה כחובתה מהן דלמסקמתייהו עלייהו כמו שפ"י כקונטרס עלמו גני ארנקי דמתחא ומלכא פוסקין דמטלטלי דידן משתעבדי לכתובה דהו כגמלים דעבדי ואשלי דקממואל דלמסקמתייהו עלייהו ואין גראה לר"ת דאי כקרקע דמו כהני דשמעתמא א"כ אם מכרם הבעל מוליא אשתו מיד הלוקחות לאחר מותו ואם כן לדכריהם בטלה תקנת השוק אלא מחמת תקנת הגאונים גביא ממטלטלי דיתמי כמו אמר ר"א חמשים זוז פשיט ב'.

א"ת אמרי אלטרך לויפסט ממתי' תפסוט מדרב יהודה אמר רב דלמר נפרק קמא דקדושין (דף י"א:) גסל דכריהם כסף מדינה וי"ל דרב יהודה לא נתן סימן אלא אקלעין לחודיהו ולא אחזי ולאמה דהא אמרינן בהבול (ב"ק דף 5. ג. וס) המוקע לחזירו בלאו נתון לו סלע רבי יוסף בגלילי אומר מנה ואמרינן מאי מנה מנה זורי תנן או מנה מדינה תנן ופסט דמנה זורי תנן ולא פריך מדרב יהודה וכמוזה נמי אפילו למאן דלמר כחובה דרבנן הוי מלמתיס זוז לרייס כמו למאן דלמר דלורייתא דלא פליגי (למקן קי:) אלא גנשא אשה גלחך ישראל וגירשה נקטוקיא חס נתן ממשות ארץ ישראל או ממועות קפוטוקיא וכן מנה דלמנה דהוי לכו"י שבאוי

מלעינן סתמי. חתה רגליו להך עליהם: לפי הגמל יטעויהו משא: אם לא מדעי. אם לא חמני לב נכפת ישראל לשמור את המורה לאי לך וגו' סופך לנאת בעקבי האין ולרעות את גדיותיך: וכו'. חמיות זהב: והרי הוא כשווי. לא יוסף שלש ולא יפחות חומש: והב הרי הוא ככלים. זהב שגור הרי הוא ככלים. ומפרש ואיל מלי כלים: דינרי זהב. זהב טבעות: הרי הן ככספים. להוסף שלש לפי שמומנס לשכר: לפורטן. שיש להן קצבה מטבע להחליפן ממניד דינרי כסף ונפרוטות להלאה ולסחורה: (ה) דפתחי. לפי שמשמשין בהן והוא מקבלן נפתחי חומש: אי נימא אסיפא. אינרי זהב: ואיבעים אימא. ככלים של כסף דפתחי ולא תקשי לר' יוחנן דכי אמר רבי יוחנן נגרוטאות גדולות וממנינן דהנהו פריכא נגרוטאות דקות שופל מהן כשממששין בהן: כממלא. דק דק של זהב שקורין פלגל"א: נשמים של אנטוקיא. הוא עיקר סחורמן ואשה שהכניסה לבעלה שזס מהס הרי הן ככספים להוסף שלש: פרנא. ריוח שלש: סופי דכי מכסי. שמתלש אוחו מוקס: אשלי. חללים: ארנקי דמתחא. כיון מלאין מעות: פרנא. לזה שמעתי כחובה מנכסי יתומים ולא אמרינן מטלטלי דיתמי לא משתעבדי לבעל מוז: אסמכתיהו עלייהו. קרקעות לפי שבעלי סחורה הם: דשקלי להו. הנשים האלמנות והגרוטות שגונות חלל מן הקרקע מן הימונים: בתנאי וכן המשיא את היסומה. גבאי לזקה: גב' וזו פשיטי. וזו מדינה שמונה מהן זוז זורי: להספרנס. ממונות של לזקה: שגאו

הן בשוויה דרבי רשב"ג שרבן שמונן בן גמליאל אומר במקום שנהגו שלא לפורטן שמוין אותם והרי הן בשוויה מ"מ ככליו מיבעי ליה קשיא איבעית אימא הכא במאי עסקינן כדהבא פריכא רב אשי אמר בממלא אמר רבי ינאי בשמים של אנוכויא הרי הן ככספים אמר רבי שמואל רב נחמני אמר רבי י"והנן אגמלים של ערביא אשה גובה פרנא מהם אמר רב פפי הני תותבי דבי מכסי אשה גובה פרנא מהם ואמר רב פפי הני שקי דרודיא ואשלי דקמוחויא אשה גובה פרנא מהן אמר רבא מריש הוה אמינא הני ארנקי דמחוזא אשה גובה פרנא מהם מאי טעמא אסמכתיהו עלייהו כיון דחזאי דשקלי להו ונפקי וכי משכחי ארעא זבני בהו אמנא אסמכתיהו אארעא הוא: בתנאי דהמשיא את בתו סתם לא יפחות לה מחמשים זוז פסק להכניסה ערומה לא יאמר הבעל כשאיכניסנה לביתו אכנסה בכסותי אלא מכסה ועודה בבית אביה וכן המשיא את היתומה לא יפחות לה מחמשים זוז אם יש בכיס מפרנסין אותה לפי כבודיה: א"ר אביי ו"חמשים זוזי פשיטי מומאי מוקמינן אהם ש"י בכיס מפרנסין אותה לפי כבודיה ואמר ר"א כ"ס וא"ר ארנקי של צדקה ואי ס"ד ג' זוז ממש אם יש בכיס כמה יתיבון לה אלא ש"ס ג' זוז פשיט, ת"ד יומן ויתומה שבאו להתפרנס מפרנסים [אותה] ל"כ את היתומה אה"כ מפרנסים היתום מפני שהאיש דרבי לחור ואין האשה דרבה לחור, ואי קשיא תנן ג' כס"ב הדריות האיש קודם לאשה לחיות ולהשב אבירה והאשה קודמת לאיש לכבוד ולהתיאה מביית השבירה ובמון ששניהם עומדים בקלקלה האיש קודם לאשה בכל מעשיו פ"י אשה קודמת לאיש לכבוד מפני שבית האשה מרובה משל האיש ללכת ערומה אבל למנוחת האיש קודם זה החיות והיכי תני הבא מפרנסים היתום לתור ולהתפרנס אם לא ניתן לו כס"ב של צדקה ויותר גדולה בשות האשה לתור מל"כ איש ומתני דרבה מ"ד כבודר או בספינה שאינו מוצא לתור ואם לא יפרנסו ימות החם האיש קודם

עלמא דרבנן הוי מנה זורי דמשמע נפרק קמא (לעיל י"ב:) גבי בית דין של כהניס גוביס כ' וכתב"א